

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce **V havarijní zóně jaderné elektrárny Temelín**, občanského sdružení se sídlem ve Všemyslicích, Neznašov 122, zastoupeného JUDr. Milošem Tuháčkem, advokátem se sídlem Převrátilská 330, Tábor, proti žalovanému **Státní úřad pro jadernou bezpečnost**, se sídlem Senovážné náměstí 9, Praha 1, za účasti osoby zúčastněné na řízení **ČEZ, a. s.**, se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, v řízení o kasačních stížnostech žalovaného a osoby zúčastněné na řízení proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 2. 2007, č. j. 10 Ca 55/2006 – 37,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **se zamítají**.
- II. Žalovaný a osoba zúčastněná na řízení **jsou povinni** zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení každý částku 2856 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku, a to k rukám advokáta JUDr. Miloše Tuháčka.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 14. 2. 2007, č. j. 10 Ca 55/2006 – 37, bylo zrušeno jak rozhodnutí předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost ze dne 3. 1. 2006, č. j. 1286/2006, o rozkladu, tak i rozhodnutí Státního úřadu pro jadernou bezpečnost ze dne 5. 12. 2005, č. j. 26084/2005/3.1, o neposkytnutí informace žalobci (dále jen „účastník řízení“). V odůvodnění rozsudku městský soud uvedl, že obě rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů, neboť Státní úřad pro jadernou bezpečnost (dále jen „stěžovatel a“) se při svém rozhodování spokojil pouze s prohlášením osoby

zúčastněné na řízení (dále jen „stěžovatel b“), tj. s naplněním subjektivní stránky obchodního tajemství, bez zjištění, zda byly naplněny i objektivní znaky, čímž byla porušena zásada obsažená v ustanovení § 3 odst. 4 zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) ve spojení s § 20 odst. 4 zákona č. 106/1999, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o informacích“).

V kasačních stížnostech podaných v zákonné lhůtě podřadili stěžovatelé své námitky zákonnému důvodu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle názoru stěžovatele a) vzhledem k rozsahu dokumentace nebylo možné provést v zákonné 15-ti denní lhůtě detailní posuzování každé z částí dokumentace. Stěžovatel a) mohl pouze učinit obecné posouzení a zdůvodnění svého postupu. Podle jeho názoru tehdejší právní úprava neukládala povinné osobě, aby detailně posuzovala jednotlivé části dokumentace a zdůvodňovala, zda jsou naplněny všechny znaky obchodního tajemství. Ustanovení § 9 odst. 1 zákona o informacích vychází z aktivního přístupu osoby, pro které svědčí obchodní tajemství. Povinná osoba při posuzování, zda se jedná o obchodní tajemství postupuje tak, že vyloučí z odepření ty informace, na které se vztahuje § 9 odst. 2 zákona o informacích, tj. informace týkající se veřejných rozpočtů přesto, že jsou označené jako obchodní tajemství. V daném případě se dokumentace, resp. informace v ní obsažené, označena jako obchodní tajemství netýkají financování z veřejných rozpočtů. Pro tento právní názor svědčí i judikatura, viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2004, č. j. 6 A 136/2002 - 35. Stěžovatel a) nemohl poskytnout ani zbývající a doprovodné informace ve smyslu § 12 zákona o informacích, neboť stěžovatel b) označil dokumenty obchodním tajemstvím jako celek. Tento jednoznačný projev vůle stěžovatel a) respektoval a neshledal žádné jiné informace podle citovaného ustanovení jako zbývající a doprovodné, které by mohly být poskytnuty. Na podporu své argumentace odkázal stěžovatel a) na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 4. 2006 sp. zn. 6 Ca 169/2004, kde byl předmět sporu téměř identický a kde soud dospěl k opačnému závěru, podle něhož není povinný subjekt povinen opatřovat důkazy k prověření, zda údaje poskytnuté třetí osobou skutečně požívají ochrany ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 zákona o informacích.

Stěžovatel b) v kasační stížnosti vyjádřil přesvědčení, že stěžovatel a) ve svých rozhodnutích postupoval správně zcela v intencích platné legislativy, neboť požadované informace, jako celek, byly označeny za obchodní tajemství. Správnost zamítnutí poskytnutí informací spatřuje stěžovatel b) z vymezení obchodního tajemství, které je pojmově vymezeno v § 17 obch. zák. Stěžovatel b) uvedené znaky splňuje a splňoval již před podáním žádosti o poskytnutí informací včetně jejich zajištění. Stěžovatel b) má vydány vnitřní předpisy na ochranu obchodního tajemství a jiných skutečností, a to pro celé spektrum oblastní. V této souvislosti podotkl, že informace týkající se jaderného zařízení, zejména technické situace, nejsou v obchodních kruzích zcela běžně dostupné. Z tohoto důvodu je stěžovatel b) chráněn jako obchodní tajemství, a to nejen na základě vlastního rozhodnutí, ale také na základě smluvních vztahů, které má vůči dodavatelským subjektům a projekčním organizacím. Tato ochrana obchodního tajemství by neměla smysl, kdyby tyto údaje a skutečnosti unikaly prostřednictvím správních či kontrolních orgánů v rámci jejich informační povinnosti podle zákona o informacích. Na podporu svých tvrzení a argumentace stěžovatel b) odkázal na rozhodnutí Evropského soudního

dvoru ze dne 10. 7. 2006, pátá sekce Rozhodnutí o přijatelnosti stížnosti č. 19101/03 podané Sdružením Jihočeské matky proti České republice.

Z výše uvedených důvodů stěžovatelé shodně navrhl, aby rozsudek městského soudu byl zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Účastník řízení ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v každém případě, kdy nejsou povinným subjektem poskytnuty některé konkrétní informace, musí být jejich odeprání konkrétně odůvodněno, a to jak co do skutkového vymezení, tak i odkazem na příslušné ustanovení zákona. V opačném případě je rozhodnutí orgánu veřejné moci, jímž je omezováno veřejné subjektivní právo žadatele na informace, nepřezkoumatelné a jako takové může být projevem libovůle správního orgánu vůči osobě, což nelze. V daném případě lze prvky libovůle stěžovatele a) vůči právu účastníka řízení zřetelně sledovat. Stěží lze mít za to, že by veškeré požadované informace týkající se primárně nikoli konstrukčních, organizačních, obchodních či jiných chráněných a hodnotných řešení, nýbrž bezpečnosti provozu, byly obchodním tajemstvím. Nelze přisvědčit absurdnímu názoru, že v případě ochrany obchodního tajemství je subjekt povinný k poskytování informací ve veřejné správě, rozhodující o veřejných subjektivních právech žadatelů, podle zákona veřejného práva postaven do role pouhého zprostředkovatele mezi podnikatelem a žadatelem a je povinen nekriticky přebírat právní hodnocení charakteru informací sdělené soukromým subjektem. Tím by byla popřena veškerá veřejnoprávní působnost povinných orgánů podle zákona o informacích i při naplňování práv podle Listiny základních práv a svobod. Osoba povinná k poskytnutí informací je povinna aktivně prověřovat, zda požadované informace skutečně objektivně naplňují znaky obchodního tajemství. Právní názory stěžovatelů jsou v přímém rozporu se správní judikaturou. Tato judikatura akcentuje zejména tezi, že zásadně nepostačuje pouze projev vůle podnikatele, kterému by právo k obchodnímu tajemství mohlo svědčit, ale musí být splněny všechny definiční znaky obchodního tajemství podle § 17 obch. zák. V této souvislosti účastník řízení zmínil např. starší rozsudky Městského soudu v Praze sp. zn. 33 Ca 80/2000 a Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 31 Ca 189/2000. Za nejvýznamnější je však nutno považovat stabilní judikaturu Nejvyššího správního soudu, vyjádřenou v této otázce již ve více rozhodnutích např. ve věci sp. zn. 7 A 118/2002 a sp. zn. A 2/2003. Z výše uvedených důvodů navrhl, aby kasační stížnosti byly zamítnuty jako nedůvodné.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě podaných kasačních stížností napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnili stěžovatelé v podaných kasačních stížnostech, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z obsahu spisu vyplývá, že dne 21. 11. 2005 byla doručena stěžovateli a) žádost účastníka řízení o poskytnutí informací podle zákona o informacích. V žádosti bylo uvedeno, že účastníkovi řízení je známo, že dne 8. 7. 2004 uspořádal stěžovatel a) utajenou schůzku, při níž seznamoval stěžovatele b) s nedostatky zjištěnými na prvním hlavním výrobním bloku Jaderné elektrárny Temelín (dále jen „JETE“) a v jejímž průběhu mu uložil, aby předložil dokumenty, které byly v žádosti přesně specifikovány. Dne 5. 12. 2005 vydal stěžovatel a) rozhodnutí č. j. 26084/2005/3.1, že neposkytuje požadované informace s odvoláním na § 9 odst. 1 citovaného zákona. V odůvodnění uvedl, že se

nejednalo o utajené jednání, ale o ústní jednání ve správním řízení k žádosti stěžovatele b) o povolení provozu 1. bloku JETE. Toto jednání bylo zakončeno protokolem, který obsahuje 10 požadavků stěžovatele a), jejichž splnění bylo podmínkou k pokračování ve správním řízení. Splnění těchto požadavků zaslal stěžovatel v příloze dopisu ze dne 30. 8. 2004, jak vyplývá i z odůvodnění rozhodnutí stěžovatele a) k povolení provozu 1. bloku JETE, které je dostupné na webové stránce stěžovatele a). Subjekt, od kterého stěžovatel a) požadované informace (dokumenty) získal, tj. stěžovatel b), označil údaje v nich uvedené za obchodní tajemství a požádal, aby nebyly poskytovány třetím stranám. Dále stěžovatel a) v rozhodnutí uvedl, že nemá pochybnosti o tom, zda informace (dokumenty) označené jako obchodní tajemství jsou předmětem obchodního tajemství, nemůže postupovat jinak, než že informace neposkytne. Proti tomuto rozhodnutí podal účastník řízení rozklad, který byl rozhodnutím předsedkyně stěžovatele a) ze dne 3. 1. 2006, č. j. 1286/2006, zamítnut s odůvodněním, že důvodem neposkytnutí požadovaných dokumentů byla skutečnost, že se jedná o dokumenty, ve kterých stěžovatel b) označil údaje v nich uvedené za obchodní tajemství a požádal, aby nebyly poskytovány třetím osobám. V daném případě předsedkyně stěžovatele a) nezískala pochybnost o tvrzení nositele informace označené jako obchodní tajemství o tom, že informace uvedené v dokumentu jsou předmětem obchodního tajemství. K námitce účastníka řízení poskytnout ve smyslu § 12 zákona o informacích alespoň všechny zbývající a doprovodné informace uvedla, že stěžovatel a) tak nemohl učinit, neboť stěžovatel b) označil dokumenty obchodním tajemstvím jako celek. Tento projev vůle podnikatele je nucen správní orgán respektovat za stavu, že shledal, že i ostatní pojmové znaky obchodního tajemství jsou naplněny.

Právo na informace je jedním ze základních práv a svobod (čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), a protože přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod nesmí být vyloučeno z pravomoci soudu (čl. 36 odst. 2 věta 2 Listiny základních práv a svobod), je nezbytné, aby každé rozhodnutí o odepření informace obsahovalo náležitosti podle ustanovení § 15 odst. 2 zákona o informacích, zejména patřičné odůvodnění.

Odmítnutí poskytnout požadovanou informaci musí vycházet z konkrétního zákona, resp. konkrétního ustanovení, podle kterého může, či musí, povinný subjekt přístup k žádané informaci omezit.

Podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o informacích neposkytne povinný subjekt požadovanou informaci, pokud je označena za obchodní tajemství.

Co se rozumí obchodním tajemstvím je vymezeno v ustanovení § 17 obch. zák. Jen jsou-li splněny současně všechny znaky stanovené v citovaném ustanovení, může být skutečnost oprávněně označena za obchodní tajemství. Musí se tedy jednat o skutečnost obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje.

S ohledem na toto vymezení pojmu obchodní tajemství je nepochybně prioritní, aby podnikatel, který chce určité skutečnosti chránit jako obchodní tajemství, sám tyto takto aktivně označil. To však samo o sobě k tomu, aby obchodní tajemství bylo uplatněno jako důvod pro odepření poskytnutí informací, nestačí. Pro takový závěr nelze ve znění ustanovení § 9 zákona o informacích najít oporu. Pouhé označení informace podnikatelem za obchodní tajemství není dostačující, aby požadovaná informace nebyla poskytnuta, protože podnikatel není povinným subjektem ve smyslu ustanovení § 2 zákona o informacích a není možné na něj přenášet oprávnění a povinnosti týkající se informační povinnosti podle citovaného zákona.

Správní orgán je proto vždy povinen zkoumat, zda informace označená podnikatelem za obchodní tajemství skutečně splňuje všechny náležitosti obchodního tajemství podle ustanovení § 17 obch. zák. Pokud totiž tomu tak není, o obchodní tajemství se nejedná. V takovém případě by povinný subjekt musel ignorovat tvrzení podnikatele o existenci obchodního tajemství a požadované informace žadateli poskytnout, pokud by ovšem nebyl dán jiný důvod pro odepření informací. Důvod pro odepření informací stanovený v ustanovení § 9 odst. 1 zákona o informacích je totiž vázán na existenci obchodního tajemství *de iure*, nikoli na pouhý názor zdroje informací. Povinný subjekt proto musí v řízení postupovat v souladu se správním řádem (podle § 3 odst. 4, §32 odst. 1 a § 46 správního řádu). Musí tedy vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věci, tzn. prověřit splnění podmínek existence obchodního tajemství a neakceptovat bez dalšího tvrzení podnikatele.

Ustanovení § 9 odst. 1 zákona o informacích je nutno vykládat jako odraz obecného vyvažování právem chráněných zájmů, kdy na jedné straně stojí zájem veřejnosti na kontrole veřejné správy a na straně druhé zájem soukromoprávních subjektů na uchování jejich obchodního tajemství. Je přitom třeba posoudit, který z těchto oprávněných zájmů v konkrétním případě převažuje. Podle stávající judikatury je pojem obchodního tajemství vykládán nikoliv jako nespojitá skutečnost umožňující pouze rozlišení mezi existencí či neexistencí, ale jako skutečnost, jež musí být vykládána v souvislosti s důvody, pro něž je její existence zkoumána (např. rozsudek Městského soudu v Praze z 31. 8. 2000, č. j. 33 Ca 80/2000 - 31, rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové z 25. 5. 2001, č. j. 31 Ca 189/2000 - 27). Stěžovatel a) nejen, že se nezabýval těmito souvisejícími důvody, ale nezkoumal ani to, zda jsou splněny všechny náležitosti pro posouzení požadovaných informací jako obchodního tajemství s jedinou výjimkou, a tou bylo právě zjišťování vůle stěžovatele b) po utajení této skutečnosti. Za situace, kdy všechny ostatní náležitosti obchodního tajemství stanovené v ustanovení § 17 obch. zák. považoval patrně stěžovatel a) za dané, aniž by je v napadených rozhodnutích jakkoliv odůvodnil, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné.

Pokud stěžovatel a) poukázal v kasační stížnosti na podporu své argumentace na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2004, č. j. 6 A 136/2002 - 35, je tento poukaz zcela nepřipadný, protože se jedná o skutkově odlišnou věc, kdy povinný subjekt neposkytl požadované informace s tím, že náleží mezi skutečnosti tvořící obchodní tajemství, přičemž ze správního spisu nebylo zřejmé, že by v době vydání napadeného rozhodnutí měl k dispozici projev vůle příslušného subjektu, zda a které skutečnosti označuje ve vztahu k sobě za obchodní tajemství.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem podle § 109 odst. 1 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Účastníkovi řízení, který měl v soudním řízení úspěch, byla přiznána náhrada nákladů podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, za 2 úkony ve výši 2 x 2100 Kč a náhrada hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč, zvýšená o daň z přidané hodnoty ve výši 19 % ve výši 912 Kč, celkem tedy 5712 Kč. Vzhledem k tomu, že poměr účastenství na věci nelze určit, byli stěžovatelé zavázáni k zaplacení náhrady nákladů úspěšnému účastníkovi řízení rovným dílem (§ 140 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. března 2008

Cihlářová

JUDr. Eliška

předsedkyně senátu